

OLÁH ZOLTÁN

Kimondható-e a végtelen?

Paksi köszöntő Lázár Ervin 70. születésnapjára

Bámész Jankó a távolba nézés háromszoros olimpiai és világbajnoka szokásához híven Duna-parti sétáját követően felcaplatott városa, Paks legmagasabb pontjára, a Sánc hegy tetejére, gyakorolni világszínvonalra vitt sportágát, a távolbanézést. Nemegyszer órákon keresztül bámult a nagyvilágba, eljutva Japánig, Ausztráliáig, sőt elmondása szerint egyszer még a Hold láthatatlan oldalát is látta innen a Sánc hegy tetejéről, bár ezt még nemhogy a versenybírák, de még a barátai sem hitték el igazán.

Ma, 2006. Jégtörő Mátyás napján viszont csütörtököt nézett minden pillantása, bármennyire is szuggerálta a távolabbinál is távolabbi városokat, hegyeket, folyókat, tengereket, óceánokat, ezúttal Budapestre, a Lónyai utca 18/a-n vetett horgonyt tekintete. Nem véletlenül. Ott lakik földije, Lázár Ervin, aki most május 5-én tölti be 70. születésnapját, és akit már ezer éve nem látogatott meg, ő meg még tavalyelőtt a Tokióban megrendezett távolba nézés világbajnokságára is eljött őmiatta. Furdalta lelkét az ismeret, mi tévő legyen? Fel kéne köszönteni – még szép, bizony, hogy fel –, de hát így? Hogyan? Lehet, hogy ennyi idő után már meg sem ismerné, hát igen, a régenlátottság, ez az! Náfődeles, szélbútorú háza felé igyekezett, mikoris útközben akaratlanul szem és fültanúja lett Opti Miska és Pesszi Pista két fővitakozó barátja vitatkozásának

– Szerintem pedig a végtelen a nagyobb, kedves Pista,

– Nem, nem, nem és még egyszer nem. A kimondhatatlan sokkal nagyobb a végtelennél. Bámész Jankó szakította félbe szópárbajukat.

Jó, hogy jössz Jankó, te mégiscsak háromszoros olimpiai és világbajnok vagy, biztosan meg tudod mondani, hogy melyik a nagyobb. A végtelen vagy a kimondhatatlan?

– Tudjátok mit, menjünk el Filo Zsófiához, ő biztosan erre is tud választ adni.

Így hát szedték magukat meg a lábukat. Útközben tovább vitatkozott a két fővitakozó, Bámész Jankó leszegett fejjel kullogott mögöttük.

Zsófia házához értek. Nem merték zavarni tudós barátnőjüket, elmélyült könyvei olvasása közben, jobb híján kukucskált a két fővitakozó.

– Látod, mit olvas?

– Ühüm. Valami Sokrateszt, igen, meg Platont.

– Hát ez érdekes. Hogy Sokratesz, az még csak hagyján, mert ugyebár sok mindent lehet sokra tenni meg sokra vinni is, de azt már végképp nem értem, miért foglalkozik Zsófia azzal, hogy mi minden lehet a teherautók platóján.

– Ne viccelj, Pistikém, ezek szerint te nem olvastad Zsófiától a „Mit csinál a szél, ha nem fúj?” című tanulmánykötetét.

Már nem bírták türelemmel, krákogásukra a kapu elé sietett Zsófia.

– Szevasztok, hát titeket mi szél hozott hozzám, gyertek, kerüljetek beljebb!

– Hm. Hát az a helyzet, kedves Zsófia, hogy Pesszi Pistával sehogyan sem jutottunk dűlőre, se kövesútra, se sztrádára, ugyanis nem tudtuk eldönteni, hogy melyik a nagyobb: a végtelen vagy a kimondhatatlan. Pista váltig állítja, hogy a kimondhatatlan, én meg melléig, hogy a végtelen.

Filo Zsófia égre meresztette tekintetét, és csak ennyit mondott: vajon kimondható-e a végtelen? Elégedetten mosolygott. Ilyenkor volt a legszebb. Hozott egy kis barkabort, de nem maradtak sokáig, készülődniük kellett Tra Gédiához, gratulálni a „Költőcske, de okosan” verspályázaton elért első helyezéséhez, így szélnek eredtek. Jankót még marasztalta Zsófia, látta rajta, hogy valami nagyon is nyomaszthatja. Talán a barkabor segítette megoldani a nyelvét, ha nehezen, végül is kifakadt:

– Most május 5-én lesz egyik legkedvesebb íróm, Lázár Ervin 70. születésnapja és se merszem, se pénzem, se posztóm... hát így hogyan merjem fölköszönteni. Tudod, a pénz és a posztó hiánya miatt nem látogattam meg már évek óta, amikor csak szerettem volna, s ezért nincs merszem a szeme elé kerülni. Az is lehet, hogy meg sem ismerne ennyi idő után, hát igen, ez a fránya régnemlátottság. Legutóbb két évvel ezelőtt Tokióban találkoztunk a világbajnokságon. Ő még oda is elkísért.

– Jankó, akár el is indulhatunk Gédiához, nem szeretnék utolsó lenni. Szedték magukat meg a lábukat, s már ott is teremtek.

Gédia otthonában türelmetlenkedett a város színe java. Az ünnepelt sorban bemutatatta barátait Rímre Imrének, a „Költőcske de okosan” irodalmi pályázat zsűrielnökének. – Közvetlen velünk szemben ül Opti Miska és Pesszi Pista, a két fővitatkozó, mellettük Filo Zsófia, a széltudományok doktora, majd Bámész Jankó a távolbanzés háromszoros olimpiai és világbajnoka. A második sorban Fegyver Ernő nyugalmazott tábornok, nyugalmazott feleségével, Pus Katussal, aztán Hascsi Karcsi, akinek mindig csikar a hasa, hogy, hogysen, sokszor még télen is a sok éretlen gyümölcs dézsmálásától, legvégül, vagyis legbelül Miszter Regiszter miniszter a barkaborászat világelnöke, Paks Améta titkárnője, Kup Ica, az elnökség konzultánsa közvetlen társaságában.

Az üdvözlést, bemutatást követően Rímre Imre kért szót.

– Tisztelt egybegyűltek és külön ültek,

Kik magukkal vagy mással elvegyültek.

Emelem poharam Tra Gédiára,

Ki nagyon mérges a világra,

De érthető is, hisz mit hallunk, látunk?

Csak gyilkolunk, letiprunk meg bombázunk,

Pedig ezek helyett mindenki szerethetné egymást,

Szeressük hát mi, legalább egymást!

Éljen! Éljen, éljen! Hatalmas hangorkán tört ki Gédia szobájában, majd lesodorta a poharakat az asztalról. Rímre Imre mélyen meghajolva adta vissza a szót az ünnepeltnek.

– Kedves barátaim, most pedig szeretném fölolvasni nektek azt a versemet, amivel megnyertem az irodalmi versenyt.

Épphogy be tudott surranni még Bugris menyasszonyával, Nyám Nyinával a vers felolvasása előtt. Hatalmas csönd, még a legyek is behúzott szárnyakkal röpdöstek a vendégek orra előtt.

– Versem címe: Ó, te emberiség, ó, te világegyetem!

*Egyszer éjjel hazafelé mentem,
És fölnéztem az égre, és láttam millió csillagot.
Azon tűnődtem, hogy ebben a nagy világban
Milyen parányi is vagyok,
S miképp segíthetnék azokon,
Akiikre egy csillag sem ragyog.*

*Ó, te emberiség, ó, te világegyetem,
Hát hogyan segítek neked,
Hiába írok én verseket,
Nem szűnik meg forogni
Gyilkos kereked.*

A szűnni nem akaró tapsviharnak Bugris méltatlankodása parancsolt álljt.

– Nem értem, nem értem a versedet, drága Tra Gédia – fakadt ki Bugris. – Nem értem, hogy miért csak világegyetemet írsz, amikor nem mindenki végzett egyetemet, mint például én sem, mert csak az általános iskolát – azt is tíz év alatt!, kiabált be Opti Miska – éppen ezért szerintem ezt úgy kellett volna írnod, hogy ó, te világaláltalános iskola, ó, te világ szakmunkásképző-iskola, te világszakközép-iskola, ó, te világgimnázium, ó, te világfőiskola, s csak ezek után, hogy ó, te világegyetem.

– Lefogni, megölni, kizavarni! – kiabáltak a többiek. A pfujolásnak Filo Zsófia vetett véget.

– Sajnálom, kedves Bugris, hogy pont a lényegét nem szűrted ki Gédia verséből, azt, hogy mindenki erejétől telhetően segítsen a másikon.

Zsófiát most meg Hascsi Karcsi már várható, szokásos iszonyatos jajveszékelése hozta ki mondandójából s kis hiján sodrából is.

– Jaj, jaj, Istenem, én mindjárt elcsikarok, segítsetek, segítsetek, Zsófia is most mondta, ti is hallottátok – jaj! –, hogy ez Gédia versének a mondani – jaj! – valója.

– Azt ajánlom Karcsikám, mivel mi nemigen tudunk segíteni a bajodon, ezúttal te segíts magadon: Itt szomorkodik a mi olimpiai és világbajnokunk, Bámész Jankó, akitől, ha nagy nehézségek árán is, de megtudtam, miért ennyire szomorú. Mindannyian ismerjük Lázár Ervint, sokunk kedvenc íróját, mint ahogy azt is, hogy kiváltképp Jankónak, és nem csupán azért, mert még Tokióba is elkísérte a hírneves író – Jankó elmondása szerint –, ha nem lett volna ott Ervin barátja,

nem biztos, hogy meg tudta volna védeni világbajnoki címét, annyira szurkolt, szorított Jankónak az elsőtől az utolsó pillanatig. Most tudtam meg Jankótól, hogy most, május 5-én ünnepli 70. születésnapját Lázár Ervin. Mit szólnátok, ha szednénk a sátorfánkat meg a lábunkat, s együtt, mindannyian felköszöntenénk Lázár Ervint Bámész Jankóstul.

Hiába, három a magyar igazság, megintcsak ujjongással telt meg Gédia szobája. Dalra fakadtak, s kórusban zengtek: éljen Filo Zsófia, mentünk Budapestre, éljen Filo Zsófia, menjünk Budapestre! Az alkalmi kórusnak Rímre Imre vezényelt, furcsa mód Hascsi Karcsinak elállt a hascsikarása viszont szegény Bámész Jankónak szinte teljesen elázott könnyeitől a cipője.

Mindenki nagyon izgatottan várta május 5-ét, a nagy napot, mindössze már csak négyszögletes-kerek egy hét, s indul Paksról a Szent István főtérről Budapestre a Lázár Ervin születésnapj különbaráti járat.

Egy kisvárosban semmi sem maradhat titokban, hát persze, hogy ezt is csicse-regték a verebek, búgták a galambok, huhogták a baglyok, kelepelték a golyák, csízték a fecskék, füttyögték a rigók, hogy Bámész Jankó paksi barátaival Budapestre utazik fölköszönteni barátját, Lázár Ervint 70. születésnapja alkalmából. Nem csoda, hogy a hír bejárta a fél világot.

Az indulás napjának korareggelén alig értek be a Suki buszba, volt, akinek csak a busz lépcsőjén jutott. Mozibe és Moziki a Föld legkitartóbb filmnézői Japánból, Tokióból is odataláltak a Szent István térre, akárcsak Piro Mánia a világhírű Hökkentő cirkusz világhírű tűznyelő számának előadója, a cirkusz igazgatójával, Diri Gálóval Olaszországból, Spanyolországból Don Diéta, Barcelona legkeresettebb fogyókúraszalon igazgatója fiával, Don Dundival.

Már éppen indult volna a busszal Suki Jani bácsi, a delegáció kormányzója, mikor nagy sebbel-lobbal Ji-Ling, Paks pékjeinek pékje egy hatalmas fonott vesszőkosárral a karjában szabad keze intésével megálljt kért a busztól. A kosárban péklángos illatozott, fokhagymás, kemencében süített péklángos, Ji-Ling kínai pék specialitása. De hogy ő mennyire kínai, azt mindenki tudja, a sváb Jillingből kínaisította nevét Ji-Lingre. Jó étvágyat és jó utat kívánt mindenkinek, s kérte a csapatot, adja át mindenki jókívánságát az általa is nagyra becsült Lázár Ervinnek.

Mindenkinek jutott egy-egy lángos, de érdekesmód hogy, hogynem, Don Dundinak kettő is.

Együtt a csapat, irány Budapest! Már a Dunának, a téglagyárnak, Sánc hegynek, Imsósi erdőnek is búcsút intettek, mikor megpillantották Nils Holgersont, Márton nevű lúdjával, akik integettek, kiabáltak, ordítottak, hogy mindenről értesültek, ők is ott lesznek a Lónyai utca 18/a számú házban, Lázár Ervinéknél.

Suki Jani bácsinak meg kellett állnia a dunaföldvári buszpályaudvaron, Hascsi Karcsi jóvoltából, csikarásilag, aminek csak Nedves Nusi örülhetett igazán, aki éppen ott várakozott a paksi járatra, de mikor megneszelte Hascsi Karcsinak köszönhetően, hogy hova, mi célból mennek, bekéredzkedett hozzájuk a Suki busz-

ra, hiszen Lázár Ervin neki gyerekkora óta ismerőse, bár ő maga fősei, Ervin meg alsói, de mindketten RÁCEGRESIEK helyet szorítottak Nedves Nusinak, akinek Filo Zsófia sebtiben átadta a helyét.

A társaság kérésére Suki bácsi bekapcsolta biztonsági övét meg a rádiót. Valami jó zenét hallgatott volna szívesen a küldöttség. Megszólalt a Kossuth Rádió és Sebestyén Márta csodálatos énekelése után, Németh Miklós Attila kürtölte szerteszéjjel a világba, hogy Lázár Ervin ma, 2006. május 5-én ünnepli 70. születésnapját, amihez ő, munkatársai nevében is gratulál, és további jó egészséget, alkotókedvet kíván a Kossuth-, Andersen-díjas... a többi díjast már nem lehetett hallani, az örömujjongástól.

A műsorvezetőbe fojtották a szót. Erre már Jankó félsze is kezdett kicsit fölenyedni, amit egyből észrevett Filo Zsófia, és égre meresztve arcát mosolygott. Ilyenkor volt a legszebb. A busz a Petőfi Sándor-hídon át befutott a Boráros térre, nagynehezen találtak parkolót, ami cseppet sem szegte kedvüket.

Elérkezett a nagy pillanat. Filo Zsófia nyomta meg a csengőt. Jankós Zsófia háta mögé bújt. Az ünnepelt felesége, Vathy Zsuzsa nyitott ajtót, s kisvártatva Lázár Ervin is fogadta a paksi küldöttséget. A hölgyek a paksi Imsósi erdőben szedett gyöngyvirágcsokorral köszöntötték a házigazdát, Jankó szorongva adta át az üveg paksi törkölypálinkát, minek gyümölcse, egy meghatódott mosoly, pecsétje egy öleléses kézfogás lett. Jankó az üveg nyakára maszizta Tokióban kapott világbajnoki aranyérmének szalagját, aminek külön megőrült a még mindig csodálkozó ünnepelt.

Miszter Regiszter miniszter sem jött üres kézzel, egy palackozott, 1936-os évjáratú barkaborral köszöntötte az író. Fegyv Ernő, nyugalmazott tábornok egy második világháborús töltényhüvelyből átalakított örökírónnal kedveskedett, Bugris egy kétliteres teletöltötte szódásüveget adott át az egyfolytában mosolygó írónak, gondolva magában, jól jöhet még a borhoz.

Közben Nils Holgerson is beMártonlúdazott az ablakon át a nagyszobába. Ő a nagy becsben tartott piros sapkájával lepte meg millió gyermek, felnőtt kedvencét, Dömdödömöt. Márton megkérte a mestert, nyugodtan tépjen ki a szárnyából egy tollat, ez az ő ajándéka, azzal a kikötéssel, ígérje meg, hogy legalább egy mesét ezzel a tollal fog megírni.

Borral koccintottak, Márton vizet kapott Vathy Zsuzsától, a lakás úrhölgyétől, Márton ugyanis absztinens, nem úgy, mint Fekete István Vukjának, az ő közeli rokonainak libái. Elérkezett a búcsúzás pillanata. Az elégedett öröm léptette le Jankóékat a lépcsőn. Míg ők ünnepelték a híres író, Suki bácsi teletankolta a buszt. Fölszálltak, s egy röpke létszámenőrzés után irány haza, irány Paks!

Közel az otthonhoz, a viszontlátást megköszönte a templom, az erdő, a hegy, a folyó, a város főtere és a kora esti kisvárosi nyugalom.

Suki bácsi egy fillért sem fogadott el, számára is ünnep volt ez a csodálatos nap, s megígérte, hogy holnap az lesz az első dolga, hogy bemegy a Pákolitz István Könyvtárba, és kikölcsönzi az összes Lázár Ervin-könyvet.

A külföldről érkezett barátok mind szállásra leltek a paksi barátaiknál, egyedül Nils Holgersont repítette haza Márton abban a reményben, hogy nemsokára kap egy dedikált szép mesekönyvet Lázár Ervintől, amit az ő tollával írt.

A búcsúzás csendje után Jankó meghívta egy pohár barkaborra Zsófiát a Mateghol vendéglőbe, hogy megköszönje mindazt, amit érte és mindannyiukért tett. Zsófia lehunyta szemét, és elégedetten mosolygott. Most volt a legszebb.

Másnap Bámész Jankót a napfölkelte a Sánc hegyen érte, és a kéttornyú kalocsai templomon, a Lónyai utcán át, újból látta Rómát, Párizst, Sydneyt és Tokiót, és most tényleg, még a Hold láthatatlan oldalát is. ❀